

248942

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ชัยศักดิ์คำเน็กงาน

เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 : หกกรณีศึกษา

ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF KALASIN
EDUCATIONAL SERVICE AREA 3: MULTI CASES STUDY

นางศุภรดา ชัยสมันต์

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

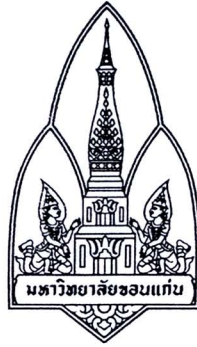
พ.ศ. 2553

600253901

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248942

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3: พหุกรณีศึกษา

ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF KALASIN
EDUCATIONAL SERVICE AREA 3: MULTI CASES STUDY

นายสุทธา จรัสแผ้ว

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3: พหุกรณีศึกษา

นายสุดชา จรัสแผ้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

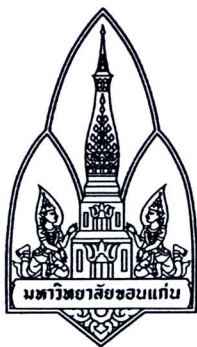
พ.ศ. 2553

**ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF KALASIN
EDUCATIONAL SERVICE AREA 3: MULTI CASES STUDY**

MR. SUDCHA CHARUSPAEW

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3: พหุกรณีศึกษา

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นายสุดชา จรัสแผ้ว

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ กรรมการ
ดร.กุหลาบ ปุริสาร กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมาคย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศุคชา จรัสแผ้ว. 2553. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3: พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์

บทคัดย่อ

248942

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ของการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้วิธี
พหุกรณีศึกษา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร
การสังเกต และการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้บริหาร ครู ประธานคณะกรรมการ
สถานศึกษาและคณะกรรมการนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive
Analysis) แต่ละด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย และตรวจสอบข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการแบบสามเส้า
(Triangulation Technique)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ 1) การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารได้บริหารงาน
วิชาการโดยยึดตามกรอบหลักสูตรสถานศึกษา ยึดความถูกต้อง เป็นธรรม สุจริต ยุติธรรม ให้แต่
ละกลุ่มสาระบริหารจัดการตนเอง เปิดเผยผลการเรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจใน
คุณภาพของผู้เรียน 2) การบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารบริหารงบประมาณโดย ยึดตามระเบียบ
ว่าด้วยการเงินและพัสดุของทางราชการ จัดทำแผนงานงบประมาณการเงิน ใช้จ่ายงบประมาณโดย
ยึดแผนปฏิบัติการราชการประจำปี มีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินโดยคณะกรรมการตรวจสอบภายใน
3) การบริหารงานบุคคลผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานบุคคลโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับของต้น
สังกัด ยึดหลักความสามารถ หลักความมั่นคง หลักความเสมอภาค หลักความเป็นกลางทางการเมือง
ผู้บริหารทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริตกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่
กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้บริหารจัดการตนเอง 4) การบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารเน้นการจัดระบบ
สำนักงานที่ดี มีระบบงานธุรการที่ทันสมัยใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึง
ข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ประหยัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 1) การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารยึดตามกรอบ
หลักสูตร เติบโตเนื้อหาเชิงลึกด้วยการจัดสอนพิเศษ ผู้บริหารใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร

และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) การบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารยึดระเบียบว่าด้วยการเงินและพัสดุของทางราชการ การใช้จ่ายงบประมาณ ยึดตามกรอบของแผนปฏิบัติราชการ มีคณะกรรมการตรวจรับการจัดซื้อ/จัดจ้าง ควบคุมการใช้จ่ายเงินตามแผนงาน โครงการจาก หลักฐานการจัดซื้อ จัดจ้าง 3) การบริหารงานบุคคลผู้บริหารยึดตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาค ไม่มีผลประโยชน์ทางการเงินที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำงานเป็นทีม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ในการปฏิบัติงาน 4) การบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดภาระงานและขั้นตอนการดำเนินงานธุรการ ที่ชัดเจน สะดวก รวดเร็ว สั้น และสามารถดำเนินการให้สิ้นสุด ณ จุดเดียว ให้บริการอุปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมทั้งการรับความช่วยเหลือจากชุมชน ผู้บริหาร กำกับ ติดตาม การใช้และการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ให้คงสภาพและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

Sudcha Charuspawe. 2010. **Administration According to good Governance Principles of School Administrators Under the Office of Kalasin Educational Service Area 3: Multi Cases Study.** Master of Education Thesis in Educational Administration, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assistant Professor Dr. Saowanee Treputtharat

ABSTRACT

248942

The purpose of this research was to study the phenomenon of the administration through principle of good governance for school administrators under Jurisdiction of the Office of Kalasin Educational Service Area 3. The method of multi cases study were used in two school including large size school and small size school. Data was collected by document investigation, observation and interview. Key data providers consisted of administrators, teachers, chairperson of school board committees and student committees. Data was analyzed through method of Descriptive Analysis for each aspect concerning to conceptual framework of research before examining by using technique of Triangulation.

Research findings could be concluded as follows:

1. A case study of large size school found that, 1) Academic Administration; administrators organized the academic management based on framework of school curriculum as well as the accuracy, fairness, honesty and justice. Each department of learning strands was allowed to involve in self-management including the reveal of learning achievement in order to creating the confidence of learner's quality. 2) Budget Management; administrators managed budget through the framework of government regulation on financial and procurement affairs. Financial budget was planed before distributing by regarding to annual action plan. Budget distribution and payment was consequently examined by Internal Audit Commission. 3) Human Resource Management; administrators conducted the management of human resource affairs through rules and regulations of original affiliation regarding to the principle of competence, security, equality and political neutrality. Administrators also behaved as a good role model in good performance and honesty. The decentralization of human resource management was made to learning strands for managing themselves. 4) General Administration; administrators

emphasized on good system for office management by providing clerical work system with hi-technology in order to storing and preparing information for easy access by all related users. The usage of available resources were worthy, economical and extremely beneficial.

2. A case study of small size school found that, 1) Academic Administration; administrators considered the framework of curriculum with intensive content by providing tutoring activities. They also implemented the principle of participation in administration and the performance through professional ethics. 2) Budget Management; administrators followed the government regulation on financial and procurement affairs so the budget was distributed and paid through the framework of action plan. The Purchasing and Hiring Commission was appointed to examine and control, by considering evidences of purchasing and hiring, the performance of budget distribution based on plan of each project. 3) Human Resource Management; administrators conducted the management of human resource affairs by following rules and regulations of original affiliation regarding to the principle of equality. So there was no financial benefit toward work of public interest. It also emphasized on the participation of related section, as well as the important of teamwork and public acknowledgement throughout its process. 4) General Administration; administrators clearly, conveniently, quickly and briefly determined the position description and process of clerical work as efficient as the concept of one stop service. The service of facilitating equipments and venues including the responding to community support were also organized by administrators. They monitored and followed up the usage and maintenance of building, area and equipments to be ready for use as effective and worthy as it could be.

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และขอขอบคุณดีให้บุคลากรและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและคอยชี้แนวทางในการวิจัย ตลอดจนอบรมสั่งสอน พร้อมทั้งให้ประสบการณ์ในการทำงานแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่และความเมตตาเป็นอย่างสูงยิ่ง ตลอดจนมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการในการสอบครั้งนี้ และให้ข้อเสนอแนะคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กุหลาบ บุริสาร ที่กรุณาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบครั้งนี้ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างสูงยิ่ง เพื่อให้การวิจัยมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์ อาจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจัตุรัส และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่ท่านได้เสียสละเวลา ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง ทุกท่านที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งคณะกรรมการนักเรียนที่ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณและความเมตตาจากท่านเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 26 ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ความสำเร็จและคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์ของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่ บพกกริบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุดชา จรัสแผ้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำอุทิศ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	3
3. วัตถุประสงค์การวิจัย	3
4. ขอบเขตของการวิจัย	3
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. การบริหารสถานศึกษา	7
2. หลักธรรมาภิบาล	15
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ	30
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
5. บริบทของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา	43
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย	45
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	47
1. การเลือกกรณีศึกษา	47
2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
3. การเก็บข้อมูลภาคสนาม	49
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	21
ตารางที่ 2 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	22
ตารางที่ 3 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส	23
ตารางที่ 4 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	24
ตารางที่ 5 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ	25
ตารางที่ 6 แสดงตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	26
ตารางที่ 7 แสดงลักษณะการบริหารงานวิชาการ	93
ตารางที่ 8 แสดงลักษณะการบริหารงานงบประมาณ	95
ตารางที่ 9 แสดงลักษณะการบริหารงานบุคคล	96
ตารางที่ 10 แสดงลักษณะการบริหารงานทั่วไป	97

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	27
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	46